

Formeel advies 2024-02 van de Vlaamse Planningscommissie

Overeenkomstig de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, artikel 92, §3, vervangen bij het decreet van 29 maart 2019 houdende wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 over de planning van het medisch aanbod, artikel 3, §1.

Na geldige beraadslaging brengt de Vlaamse Planningscommissie het volgende advies uit:

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2028

Advies voorbereid door de kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten van de Vlaamse Planningscommissie in haar digitale vergadering van 9 december 2024.

Aantal bladzijden (inclusief dit blad): 4

Paul Herijgers

Voorzitter Vlaamse Planningscommissie

Els Wierinck

Ondervoorzitter Vlaamse Planningscommissie

VPC – Advies over de subquota voor de tandartsen en tandarts-specialisten voor 2028

Met artikel 4/6 van het koninklijk besluit van 19 augustus 2011 betreffende de planning van het aanbod van de tandheelkunde werd het maximaal aantal kandidaten geattesteerd door de universiteiten vallend onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering vastgesteld op 181 voor het jaar 2028.

1 Toelichting en methode

Het formeel advies werd opgemaakt door de kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten van de Vlaamse Planningscommissie en werd gebaseerd op rapporten en adviezen beschikbaar op de website van de federale Planningscommissie Medisch aanbod. Het gaat hier in hoofdzaak over de rapporten betreffende het basisscenario¹ en de alternatieve scenario's² voor algemeen tandartsen en tandarts-specialisten die de geprojecteerde workforce afzetten tegen de toekomstige zorgconsumptie tot 2041, alsook het formele advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod inzake de contingentering voor 2028³. Deze informatie werd aangevuld met gegevens die ter beschikking werden gesteld door het Departement Zorg en de expertise van de leden.

2 Subquota 2028

Om aan de zorgnoden op het terrein te voldoen, adviseert de kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten de maximumquota zoals voorgesteld in Tabel 1:

Tabel 1. Maximumquota voor de opleidingen tot de bijzondere beroepstitels binnen de tandheelkunde voor 2028

Orthodontie	12
Parodontologie	5

Met haar advies over het maximumquotum voor parodontologie wijkt de kamer lichtjes af van het advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod, dat vier stageplekken adviseerde. Het geadviseerde subquotum van vijf stageplekken ligt echter volledig in lijn met de eerdere adviezen van de Vlaamse Planningscommissie betreffende de subquota voor 2026 en 2027. De kamer acht het behoud van een subquotum van vijf stageplekken parodontologie noodzakelijk om aan de zorgvraag te kunnen voldoen.

¹ De Tandartsen-workforce in 2041: basisprojectie uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

² De Tandartsen-workforce in 2041: alternatieve projecties uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

³ HWF Advies inzake de contingentering van de tandartsen (bepalen subquota 2028-2032), Planningscommissie - Medisch aanbod, mei 2023.

Bij haar advies over het maximumquotum voor orthodontie volgt de kamer het advies van de federale Planningscommissie Medisch aanbod.

Daarnaast adviseert de kamer om geen maximumquotum op te leggen voor algemeen tandarts, en dit omwille van twee redenen:

- 1) De demografische trends maken duidelijk dat in de komende jaren de uitstroom (eind 2016 was 25,24% van de actieve algemeen tandartsen ouder dan 60)⁴ groter zal zijn dan de instroom.
- 2) De Vlaamse Planningscommissie wenst het aantal opgeleide studenten maximaal te kunnen inzetten in de vervolgopleiding door voor minstens één beroepstitel geen maximum op te leggen.

3 Noodzakelijke investeringen in de opleidingscapaciteit

3.1 Bachelor- en masteropleiding

Om studenten tandheelkunde kwalitatief op te leiden tijdens hun klinische stage in de universitaire ziekenhuizen, moet er één begeleider per vijf studenten voorzien worden. Voor bestaande opleidingscentra is het momenteel al bijzonder moeilijk om voldoende ervaren tandartsen aan te trekken om deze ratio en dus de kwaliteit van de opleiding te waarborgen. Deze schaarste zal de komende jaren verder toenemen aangezien er meer studenten worden toegelaten tot de bacheloropleiding tandheelkunde om het historisch tekort van tandartsen in Vlaanderen sneller weg te werken. Bij ongewijzigd beleid verwacht de kamer dan ook dat de verhoogde startquota niet gepaard kunnen gaan met een evenredige stijging van het kwalitatief opleidingsaanbod.

De kamer herhaalt daarom haar advies van vorig jaar waarin aan de Vlaamse regering gevraagd werd om in overleg te gaan met de faculteiten voordat de startquota voor de komende jaren worden vastgelegd. Het is van prioritair belang om met alle betrokken partijen te bekijken hoe de beschikbare opleiders zo efficiënt als mogelijk ingezet kunnen worden. Via overleg kan bekeken worden of de vereiste kwalitatieve opleidingscapaciteit daadwerkelijk aanwezig is of op realistische wijze gecreëerd kan worden op korte termijn. Zelfs met het vrijmaken van voldoende financiële middelen is het hoogst onzeker of de nodige vacatures post factum ingevuld zullen geraken, gezien de schaarste aan tandartsen in Vlaanderen.

3.2 Vervolgopleidingen

De extra instromende kandidaat-tandartsen die starten aan de bachelor- en masteropleiding zullen na verloop van tijd onvermijdelijk doorstromen naar de vervolgopleidingen. Hierdoor wordt een aparte financiering voor de vervolgopleiding wenselijk geacht. Momenteel worden de universiteiten enkel

⁴ De Tandartsen-workforce in 2041: basisprojectie uitgaande van de reële instroom tot 2020, Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen, Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Januari 2022.

gefinancierd voor het aanbieden van de basisopleiding. Elke interne bijkomende investering in de vervolgoopleidingen gaan dan ook ten koste van de basisopleiding en omgekeerd.

Specifieke aandacht voor de specialisatieopleiding orthodontie

De kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten benadrukt dat met de huidige beperkte opleidingscapaciteit voor de opleiding tot tandarts-specialist in de orthodontie, het maximumquotum van 12 kandidaten niet kan worden ingevuld. Met het aantal kandidaten dat momenteel wordt opgeleid tot tandarts-specialist in de orthodontie hebben de universiteiten die deze opleiding aanbieden hun maximumopleidingscapaciteit immers reeds bereikt. Er kunnen jaarlijks zes kandidaten starten aan de KU Leuven en om de twee jaar kunnen er vijf kandidaten starten aan de UGent. Dit komt neer op een maximale capaciteit van zeventien startende kandidaten per twee jaar in Vlaanderen. Een snelle verhoging van de opleidingscapaciteit is ook hier niet voor de hand liggend, aangezien de schaarste aan opleiders binnen de opleiding tot tandarts-specialist in de orthodontie net zoals bij de bachelor- en masteropleiding tandheelkunde op heden al een urgent probleem vormt.

3.3 Bijkomende opleidingscapaciteit aan de VUB

Vorig jaar adviseerde de kamer voor de behoeften inzake actieve artsen en tandartsen van de Vlaamse Planningscommissie om de opleiding tandheelkunde opnieuw aan te bieden aan een derde Vlaamse universiteit, met name de VUB, opdat de noodzakelijke opleidingscapaciteit kan worden aangeboden. De kamer voor tandartsen en tandarts-specialisten betreurt dat ze tot nu toe niet betrokken werd bij verdere gesprekken hieromtrent. De leden zijn op het moment van dit schrijven dan ook niet op de hoogte van de huidige stand van zaken. Zo is het onduidelijk of de VUB in eerste instantie enkel de bachelor- en masteropleiding tandheelkunde zal aanbieden, of dat er ook meteen vervolgoopleidingen aangeboden zullen worden.

Het is ook hier van prioritair belang dat er bij de verdere besprekingen over de opening van een extra opleiding aan de VUB voldoende aandacht wordt geschonken aan de praktische implementatie ervan. Hierboven werd beschreven dat de bestaande opleidingscentra geconfronteerd worden met een schaarste aan opleiders binnen de bachelor- en masteropleiding en binnen de vervolgoopleiding tot tandarts-specialist in de orthodontie. Er moet dus bedachtzaam worden bekeken hoe de kwaliteit van een extra opleiding aan de VUB kan gewaarborgd worden zonder dat de schaarste binnen de bestaande opleidingen verder op scherp stelt. De kamer hoopt dat zowel de Vlaamse Planningscommissie als de geneeskundefaculteiten van de KU Leuven en de UGent uitgenodigd zullen worden op de toekomstige overlegmomenten zodat er samengewerkt kan worden aan constructieve oplossingen voor deze en andere kwesties.